

Zabytki w Gminie Poświętne

W gminie Poświętne zachowało się wiele różnego rodzaju zabytków.

Należą do nich prawnie chronione obszary przyrodnicze, do których można zaliczyć lasy ochronne wchodzące w skład Nadleśnictwa Rudka, gdzie na uroczysku Siudymach, rośnie dąb szypułkowy o obwodzie 7,5 m, któremu, w drodze konkursu ogłoszonego przez Nadleśnictwo Rudka, nadano nazwę „Rudosław z Podlasia”, a jego wiek szacuje się na ponad 500 lat.

Ponadto na terenie gminy występują jeszcze 22 drzewa, uznane za pomniki przyrody, których wiek szacuje się od 150 do 300 lat. Większość starych drzew pochodzi z końca XIX wieku, ale spotyka się także okazy posadzone w pierwszej połowie XIX wieku, a nawet w wieku XVIII.

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku opublikował listę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, na której figurują także zabytkowe miejsca i budynki znajdujące się na obszarze gminy Poświętne.

Plebania rzymskokatolicka z II połowy XVIII wieku w Pietkowie wpisana do rejestru zabytków Decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 25.08.1995 roku pod pozycją WKZ 5340/13/95, nr rej. 803.

Park podworski z XVIII wieku w Pietkowie wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 21.10.1077 roku pod pozycją WKZ 5340/26/77, nr rej. 41.

Cmentarz rzymskokatolicki z początku XVIII wieku w Pietkowie (grób hrabiów Starzeńskich) wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 30.12.1987 roku pod pozycją WKZ 5340/22/87, nr rej. 662.

Wiatrak koźlak, drewniany z 1875 roku we wsi Brzozowo Chrzczony wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 20.03.1979 roku pod pozycją WKZ 5340/13/79, nr rej. 437.

Ceglany neogotycki kościół z początków XX wieku (1906 - 1907r) w Poświętnem, wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 11.03.2009 roku pod nr: A -226. Przy kościele znajduje się również ogrodzenie z początku XX w. wpisane do rejestru zabytków pod nr. A - 226 z dnia 11.03.2009 r.

Zabytkowy ołtarz w kościele parafialnym pw. Św. Anny w Pietkowie - wpisane do rejestru zabytków ruchomych województwa podlaskiego pod numerem B-264, ołtarz główny z tabernakulum oraz rzeźbami aniołów (2 pary). Wpis tych obiektów do rejestru zabytków nastąpił na podstawie decyzji Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku o numerze R.5140.3.9.2012.IM-J z dnia 10 października 2012 roku. Ponadto na podstawie decyzji nr R.5140.3.8.2013.IM-J z dnia 10 października 2013 roku Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Białymstoku zdecydował o wpisie do rejestru zabytków ruchomych województwa podlaskiego obrazu Matki Bożej Ostrobramskiej, stanowiącej nieodłączny element ołtarza głównego. Obraz ten figuruje w rejestrze pod numerem B-283.

Na obszarze Gminy Poświętne zlokalizowano również 122 stanowiska archeologiczne, które są świadectwem kształtowania się na tych terenach osadnictwa pradziejowego, koncentrującego się głównie na stokach i w dolinie rzeki Lizy oraz w bezpośrednim sąsiedztwie doliny zalewowej. Największą liczbę stanowisk archeologicznych odkryto we wsiach: Pietkowo (19), Liza Stara (16), Gołębie (9), Grochy (8), Zdrody Stare (7), Łukawica (6), które pochodzą z okresu starożytnego, epoki kamienia i brązu, epoki żelaza, a także z epoki wpływów rzymskich, średniowiecza i okresu nowożytnego.

Cennymi obiektami sztuki ludowej są też krzyże i kapliczki przydrożne, np. murowana kapliczka z XVIII wieku zwana „Latarnią Zmarłych” usytuowana przy drodze z Pietkowa do Kamiennego Dworu.

Na terenie gminy Poświętne znajduje się także wiele obiektów o charakterze zabytkowym, które nie zostały wpisane do rejestru zabytków, ale uwzględniono je w publikacji z 1992 roku dotyczącej zabytków i budownictwa w województwie białostockim.

Lp.	Lokalizacja	Opis
1.	Marynki	Obora dworska z początku XX wieku, murowana z kamienia
2.	Pietkowo	Kościół murowany z lat 20 XX wieku
3.	Pietkowo	Obora drewniano – murowana z końca XIX wieku
4.	Pietkowo	Stodoła drewniano – murowana z końca XIX wieku
5.	Pietkowo	Grobowiec rodziny Starzeńskich na cmentarzu grzebalnym, z II połowy XIX wieku
6.	Pietkowo	Dom ogrodnika, murowany z początku XX wieku
7.	Pietkowo	Stajnia z oborą, murowana z XIX wieku
8.	Pietkowo	Gorzelnia, murowana z początku XX wieku
9.	Pietkowo	Dom mieszkalny przy gorzelni, murowany, z 1901 roku
10.	Pietkowo	Budynek gospodarczy przy gorzelni, murowany, z początku XX wieku

11.	Pietkowo	Magazyn dworski, murowany z 1904 roku
12.	Pietkowo	Budynki mieszkalne, drewniane z końca XIX wieku
13.	Poświętne	Kościół parafialny, murowany z 1906 roku
14.	Poświętne	Ogrodzenie murowane z 1906 roku
15.	Liza Stara	Lamus z początku XX wieku
17.	Grochy	Cmentarzyska kurhanowe z okresu rzymskiego- pozostałość kultury wielborskiej

Dodana: 6 styczeń 2020 10:46 Zmodyfikowana: 22 czerwiec 2021 13:34